

Forretningsordens Bestemmelser. Jeg haaber derfor, at den ærede Ordfører vil lade Ændringsforslaget blive foreliggende i sin ufuldkomne Skikkelse og søge Mangelen rettet ved 3die Behandling.

Ordføreren: Selvfølgelig skal jeg rette mig efter den ærede Formand. Jeg forbeholder da blot Udvalget at stille et andet Ændringsforslag til Sagens 3die Behandling.

Jessen: Jeg beder det høje Thing om Undskyldning for, at jeg igaar var forhindret fra at være tilstede ved Behandlingen af et Afsnit, hvortil jeg havde stillet et Underændringsforslag, som det havde været min Hensigt at tage tilbage, fordi det i formel Henseende stod noget i Forbindelse med et tidligere tilbagetaget Ændringsforslag. Med Hensyn til det Underændringsforslag, som jeg har stillet under Nr. 16, skal jeg tillade mig at ytre, at det forekommer mig, at det er ganske nødvendigt, at der, naar der paalægges Kommunerne en Forpligtelse til at udvide deres Forskoler og deres Kommuneskoler, anvises dem Midler til at kunne opfylde det Paalæg, som Staten giver. Det er jo i vor Tid — og man veed ikke, hvorlænge de nuværende vanskelige Tider vedvare — saa godt som umuligt at faae Penge til Laans paa nogenlunde rimelige Vilkaar, og det er ved Ændringsforslaget overladt Finantsministeren ganske at bestemme baade den Rente, det findes passende at forlange af saadanne Laan, og tillige den Tilbagebetalingstid, som maatte anses for rigtig. Jeg ser ikke, hvorledes man vil kunne paalægge Kommunerne de store Forpligtelser med Hensyn til Ændretningen af Skolerne, uden tillige at give dem Anvisning paa, at de kunne faae de Penge, som behøves til at opfylde denne Forpligtelse. Jeg har foreslaaet, at de Laan, som saaledes skulde ydes af Statskassen, til den nærmere fastsatte Rente og med den nærmere fastsatte Afbetalingstid, skulde ydes gennem Skolefondene, hvorved jeg har troet, dels at være i Overensstemmelse med de Forhandlinger, som have fundet Sted i Udvalget, og dels at være i Overensstemmelse med, hvad der i sig selv maa findes rigtig efter de Afregningsforhold, hvori Statskassen kommer til at staa til Skolefondene. Jeg skal tillige gjøre en anden Betragtning gjældende, hvorfor jeg anser det for ønskeligt og nødvendigt, at denne Bestemmelse bliver vedtagen. Det vil jo nemlig være bekjendt af de Betragtninger, som ere bleorne gjorte gjældende under denne Sags Behandling af den ærede Ordfører og i fuld Harmoni med den ærede Minister, at det anses for ganske ubesøjet, naar man ligeoverfor de Byrder, som paalægges Kommunerne, forlanger noget større Myndighed, noget større Frihed for Kommunerne, og at man mere og mere vil gaa i Retning af at betragte Almue-skolevæsenet som et Statskolevæsen, idet man paa ethvert Trin finder den kommunale Myndighed

indskrænket af Statsmyndigheden, hvorved altsaa Kommunerne gaa over til at blive Statens Forvaltere af Almue-skolevæsenet. Men naar Kommunerne komme til at indtage den Stilling, forekommer det mig ogsaa, at det ligesom er Statens Sag at anvise denne Forvaltning Midler til at røgte den Gjerning, som saaledes er paalagt den. Jeg haaber saaledes ikke, at der hverken fra finantiel Side eller fra Undervisningsministeriets Side kan være Noget til Hinder for at vedtage denne Bestemmelse. Med Hensyn til hvad den ærede Ordfører nys yttrede angaaende Undervisningsapparater, er jeg af dem, der tillægge denne Sag en overordentlig stor Betydning. Først og fremmest tror jeg, at der trænges til, at der anskaffes et saa stort Antal gode Bøger i Skolerne, at ethvert Barn kan komme til at eie sin Bog og tage den hjem med; men dernæst tror jeg ogsaa, at det har viist sig, at disse Apparater, denne Fremstilling i Afbildninger af Naturgjenstande er af en overordentlig Betydning for Barnets Udvikling. Jeg har set fremstillet saadanne Apparater og Afbildninger fra det store pædagogiske Museum i St. Petersborg, hvilke fra dette uddeles til alle disse store Lands talrige Skoler, og jeg har der set, hvorledes man paa en smuk Maade har fremstillet f. Ex. Planternes hele Udvikling fra den første Spire til Blomsten og Frugten. Jeg har der ved ret kunnet iksøne, hvor let det maa være for Barnet at kunne sætte sig ind f. Ex. i den hele Funktion, som Naturen udøver i Plantelivet. Saaledes ville ogsaa en Mængde andre Gjenstande paa en overordentlig let Maade kunne bringes ind i Barnets Bevidsthed. Jeg tillægger den her foreliggende Bestemmelse i Loven en ganske overordentlig Betydning, og jeg vil ret ønske og meget anbefale, at den høitagede Minister vil modtage dette Forslag med Velvillie og med sin sædvanlige Kyndighed og Energi bringe det til Udførelse.

Finantsministeren (Strup): Det Forslag, som Udvalget har stillet til § 21, har en saa stor finantiel Betydning, at det vistnok maa anses for rigtigt, at ogsaa Finantsministeren udtaler sig om det. Jeg har søgt at gjøre mig Rede for, hvor stort et Beløb Ærerstillaagene efter det igaar vedtagne Ændringsforslag under Nr. 10 § d i det Hele ville komme til at udgjøre. Der foreligger et temmelig tilstrækkeligt Materiale til at gjøre en saadan Beregning, idet der jo fra Kultusministeriet er meddelt en Oversigt over Tallet af de den 1ste April 1876 fast ansatte Lærere tilligemed Reguleringssummerne for alle disse Bestillingers Bedkommende. Derest er var Tallet af de faste Lærere den 1ste April 1876 3,250, det vil sige saa vel paa Landet som i Byerne. Udvalget har foreslaaet og Thinget vedtaget, at de Lærere, som paa Landet have over 2,000 og i Byerne over 2,500 Kr. i Løn, skulle